

Tarkastuslautakunta**20.09.2017****AIKA** 20.09.2017 15:00 - 17:48**PAIKKA** Pyhännän kunnantalon auditorio, 2. kerros**KÄSITELLYT ASIAT**

§	Liitteet	Otsikko	Sivu
34		Kokouksen avaaminen	45
35		Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	46
36		Pöytäkirjan tarkastaminen ja nähtävänä pitäminen	47
37		Työjärjestyksen hyväksyminen	48
38		Katsaus kunnan taloudesta ja toiminnasta, talousarvion toteutumisvertailu 1.1. - 31.8.2017	49
39		Tarkastuslautakunnan kokoonpano	50
40		Tarkastuslautakunnan kokouskutsun ja esityslistan lähettäminen sekä kokousajat 1.10.2017 - 31.5.2018	51
41		Läsnäolo ja esittely tarkastuslautakunnan kokouksissa	53
42		Esteellisyys	54
43		Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi	56
44		Vastuunalaisen tilintarkastajan esittäytyminen, tilintarkastajan tehtävät ja julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa	58
45		Tilintarkastuksen tarkastussuunnitelma vuodelle 2017	60
46	1-2	Arviointisuunnitelma 2017 - 2020	61
47		Pöytäkirjaseuranta	62
48		Sidonnaisuusrekisterin hyväksyminen ja saapuneiden sidonnaisuusilmoitusten käsittely	63
49		Sidonnaisuusrekisterin pääkäyttäjät	65
50	3	Tarkastuslautakunnan arkistonmuodostussuunnitelman muutos	66
51	*	Tarkastuslautakunnan osavuosiraportti 31.8.2017 tilanteen mukaan	68
52	4-5	Talousarvioesitys vuodelle 2018 ja taloussuunnitelma vuosille 2019 ja 2020	69
53		Koulutukseen osallistumisesta päättäminen	71
54		Muut asiat	72
55		Kokouksen päättäminen	73

OSALLISTUJAT

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
LÄSNÄ	Härmä Pilvi	15:00 - 17:48	puheenjohtaja	
	Leiviskä Matti	15:00 - 17:48	varapuheenjohtaja	
	Kamula Sami	15:00 - 17:48	jäsen	
	Hiltunen Marja-Liisa	15:00 - 17:48	varajäsen	Johanna Juntusen henkilökohtainen varajäsen
	Roininen Tuula	15:00 - 17:48	tilintarkastaja	
	Nissinen Jouko	15:00 - 15:45	kunnanjohtaja	asiantuntijana, 38 §
	Tuikkanen Juha	15:00 - 15:45	henkilöstö- ja talousjohtaja	asiantuntijana, 38 §
	Hilli Irene	15:00 - 17:48	pöytäkirjanpitäjä	
POISSA	Juntunen Johanna		jäsen	

ALLEKIRJOITUKSET

Pilvi Härmä
Puheenjohtaja

Irene Hilli
Pöytäkirjanpitäjä

KÄSITELLYT ASIAT

34 - 55

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Marja-Liisa Hiltunen

Sami Kamula

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Tämän kokouksen tarkastettu ja allekirjoitettu pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävillä Pyhännän kunnantalolla 27.9.2017 viraston aukioloaikana.

Irene Hilli, toimistosihteeri

Tarkastuslautakunta

§ 34

20.09.2017

Kokouksen avaaminen

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 34

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja avaa kokouksen.

Päätös

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15:07.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 35

Kuntalain (10.4.2015/410) 103 §:n mukaan muu toimielin kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.
Tarkastuslautakunnan päätösvaltaisuus edellyttää siten 3 jäsenen läsnäoloa.

Hallintosäännön 15 luvun Kokousmenettely 129 §:n mukaan:

"Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja niille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla."

Päätös

Puheenjohtaja totesi läsnäolijat ja että kokous on laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Pöytäkirjan tarkastaminen ja nähtävänä pitäminen

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 36

Hallintosäännön 15 luvun Kokousmenettely 149 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen määräämällä tavalla. Pöytäkirjantarkastajat voivat ilmoittaa myös sähköisesti pöytäkirjan hyväksymisestä, jolloin pöytäkirja varmennetaan pöytäkirjantarkastajien allekirjoituksilla myöhemmin.

Puheenjohtajan ehdotus

Tarkastuslautakunta päättää, että

1. lautakunnan kokouksesta laaditun pöytäkirjan tarkastavat ko. kokouksessa valitut kaksi pöytäkirjantarkastajaa
2. pöytäkirja tarkastetaan viimeistään viikon kuluttua kokouksesta sähköisesti ja varmennetaan pöytäkirjantarkastajien allekirjoituksilla myöhemmin
3. pöytäkirja pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla.

Lautakunta valitsee tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajat. Pöytäkirja tarkastetaan viimeistään 27.9.2017.

Tämän kokouksen pöytäkirjanpitäjänä toimii toimistos sihteeri Irene Hilli.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Marja-Liisa Hiltunen ja Sami Kamula.

Työjärjestyksen hyväksyminen

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 37

Hallintosäännön 15 luvun Kokousmenettely 139 §:n mukaan "Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä."

Hallintosäännön 140 §:n mukaan "Toimitella voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa."

Puheenjohtajan ehdotus Pyhännän kunnan tarkastuslautakunta päättää käsitellä asiat esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Katsaus kunnan taloudesta ja toiminnasta, talousarvion toteutumisvertailu 1.1. - 31.8.2017

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 38

Henkilöstö- ja talousjohtaja Juha Tuikkanen laatii 31.8.2017 tilanteen mukaisen alustavan talouskatsauksen, jonka hän toimittaa lautakunnalle kokoukseen.

Kunnanjohtaja Jouko Nissinen esittelee lautakunnalle kunnan talouden ja toiminnan tämän hetkistä tilannetta.

Puheenjohtajan ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Henkilöstö- ja talousjohtaja esitteli laatimaansa alustavaa talouskatsausta. Kunnanjohtaja kertoi kunnan toimintojen ja talouden nykytilasta. Lautakunta merkitsi asian tiedoksi.

Merkittiin pöytäkirjaan, että henkilöstö- ja talousjohtaja ja kunnanjohtaja poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 15:45.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 39

Kunnanvaltuusto on päättänyt 12.6.2017 pitämässään kokouksessa valita tarkastuslautakuntaan toimikaudelle 2017 - 2021 seuraavat neljä jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet:

Tarkastuslautakunnan valinta, § 124

Jäsen	Varajäsen
Pilvi Härmä, pj	Leena Heikkinen (kk)
Matti Leiviskä, varapj	Arto Mikkonen
Sami Kamula	Matti Pellikka
Johanna Juntunen	Marja-Liisa Hiltunen

Lautakunnan puheenjohtajaksi on valittu Pilvi Härmä ja varapuheenjohtajaksi Matti Leiviskä.

Hallintosäännön 15 luvun Kokousmenettely 133 §:n mukaan toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Kun jäsen on esteellinen jossakin kokousasiassa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voivat toimittaa kutsun varajäsenelle.

Varajäsen osallistuu tarkastuslautakunnan kokoukseen siis vain varsinaisen jäsenen poissa ollessa. Vastuu varajäsenen kutsumisesta on varsinaisella jäsenellä.

Puheenjohtajan ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tarkastuslautakunnan kokouskutsun ja esityslistan lähettäminen sekä kokousajat 1.10.2017 - 31.5.2018

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 40

Hallintosäännön 15 luvun Kokousmenettely 129 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kokouskutsu lähetetään sähköisesti jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus.

Hallintosäännön 130 §:n mukaan kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti. Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

Hallintosäännön 131 §:n mukaan esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäisiä kokousasioita, joihin ei liity erityistä tiedottamisintressiä tai mikäli erityisestä syystä asian valmistelua ei julkisteta ennen päätöksentekoa. Esityslistan liitteitä julkaistaan verkossa harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

Tarkastuslautakunnan kokoukset pidetään pääsääntöisesti Pyhännän kunnantalon auditoriossa, 2. kerros. Tarvittaessa tarkastuslautakunta voi pitää ylimääräisiä kokouksia.

Puheenjohtajan ehdotus Tarkastuslautakunta päättää, että lautakunnan kokouskutsut ja esityslistat toimitetaan sähköisesti kuusi päivää ennen lautakunnan kokousta lautakunnan jäsenille ja muille, joilla on lautakunnan kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Lautakunnan esityslista julkaistaan samassa ajassa kunnan internet-sivuilla. Tarkastuslautakunta päättää kokousajat 1.10.2017 - 31.5.2018.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tarkastuslautakunta päätti pitää kokouksensa seuraavasti:
- maanantai 30.10.2017, klo 15:00 alkaen

Pöytäkirjan tarkastajat:

- maanantai 11.12.2017, klo 15:00 (tarvittaessa klo 14:00) alkaen
- maanantai 12.2.2018, klo 15:00 alkaen
- maanantai 19.3.2018, klo 15:00 alkaen
- maanantai 23.4.2018, klo 15:00 alkaen
- maanantai 14.5.2018, klo 12:00 alkaen

Läsnäolo ja esittely tarkastuslautakunnan kokouksissa

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 41

Hallintosäännön 9 luvun Ulkoinen valvonta 73 §:n mukaan tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa.

Tilintarkastajalla ja tarkastuslautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä sekä viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Kokousmenettysä noudatetaan muutoin hallintosäännön 15 luvun Kokousmenettely määräyksiä.

Puheenjohtajan ehdotus Tarkastuslautakunta päättää, että tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä toimii sosiaalitoimiston toimistosihteeri Irene Hilli.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esteellisyys

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 42

Kuntalain (10.4.2015/410) 97 §:n esteellisyysäännöksillä ja 71 - 77 §:n vaalikelpoisuussäännöksillä turvataan luottamusta hallintoon ja asioiden käsittelyn puolueettomuuteen.

Esteellisyydellä eli jääviydellä tarkoitetaan henkilön sellaista suhdetta asiaan tai asianosaisiin, joka vaarantaa hänen puolueettomuutensa yksittäisen asian käsittelyssä.

Este tai estyminen tarkoittaa tosiasiallista estettä osallistua luottamustoimen tai muun tehtävän hoitamiseen.

Mikäli esteellinen henkilö ottaa osaa käsittelyyn, päätös syntyy virheellisessä järjestyksessä. Virheellisessä järjestyksessä syntynyt päätös voidaan kumota, mikäli asiassa haetaan muutosta.

Valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain (6.6.2003/434) 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Jos valtuutettu ottaa osaa asian käsittelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan, mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään.

Muun luottamushenkilön, tilintarkastajan sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä säädetään hallintolain 27 - 30 §:ssä.

Hallintosäännön 15 luvun Kokousmenettely 143 §:n mukaan ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava kokouksesta.

Toimielimen puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava jäsenen tai muun läsnäoloon oikeutetun henkilön esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Henkilö, jonka esteellisyyden toimielin ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

Tarkastuslautakunnan jäsenen on perusteltua ilmoittaa tiedossaan olevat ns. pysyvät esteellisyydet tässä vaiheessa. Mahdollisista asiakohtaisista esteellisyyksistä lautakunnan jäsenen tulee ilmoittaa välittömästi sellaisen

ilmetessä.

Puheenjohtajan ehdotus Merkitään tiedoksi ja todetaan tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet.

Päätös Merkittiin tiedoksi tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet seuraavasti:
Jäsen, pj Pilvi Härmä on esteellinen teknisen lautakunnan arvioinnissa, koska Härmä Team Ay:llä on sopimus Pyhännän kunnan kanssa. Varajäsen Marja-Liisa Hiltunen on esteellinen Pyhännän Vesi Oy:n arvioinnissa, koska hän on ko. yhtiön hallituksen jäsen. Muita pysyviä esteellisyyksiä ei ole tiedossa.

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 43

Kuntalain (10.4.2015/410) 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on alijäämää
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

Hallintosäännön 9 luvun Ulkoinen valvonta 74 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on sen lisäksi, mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään:

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on riittävät voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla

Tarkastuslautakunnan raportoinnista on säädetty kuntalain 121 §:ssä ja hallintosäännön 9 luvun Ulkoinen valvonta 74 §:ssä.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Arvioinnin lautakunta toteuttaa käyttämällä mm. seuraavia toimintatapoja:

- Tarkastuslautakunta seuraa toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta sopii keskinäisellä työnjaolla toimielinten pöytäkirjaseurannasta.
- Kokouksiin kutsutaan pääsääntöisesti arvioitavan kohteen

viranhaltijajohto sekä tarvittaessa lisäksi luottamushenkilöjohtoa, henkilökunnan edustajia sekä tytäryhtiöiden edustajia selvittämään omasta näkökulmastaan arviointikohteen toimintaa, tavoitteita ja niiden toteutumista. Arviointikohteelle toimitetaan ennakkokysymyksiä käsiteltävistä asioista.

- Tarkastuslautakunta tekee tutustumis- / arviointikäyntejä kunnan yksiköihin sekä tytäryhteisöihin vuosittaisen työohjelmansa mukaan.

- Tarkastuslautakunta pyytää johdolta / yksiköltä erikseen päätettäviä selvityksiä arviointinsa tueksi (asiakaspalauteyhteenvedot, auditointien ja erilaisten tarkastusten raportit jne).

- Tarkastuslautakunta saa tilintarkastajalta raportin tarkastussuunnitelman ja työohjelman toteutumisesta, suoritetuista tarkastuksista ja olennaisista havainnoista kaksi kertaa vuodessa. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa, erikseen sopien, antaa tilintarkastajalle toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

- Kultakin tilikaudelta laadittu tilinpäätös ja toimintakertomus ovat ensisijainen perusta tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa näkökulma on laajempi.

Puheenjohtajan ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Vastuunalaisen tilintarkastajan esittäytyminen, tilintarkastajan tehtävät ja julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 44

Kuntalain (10.4.2015/410) 122 §:n mukaan kunnanvaltuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä yhteisö (JHTT-yhteisö). Tilintarkastusyhteisö valitaan enintään kuuden tilikauden tarkastamista varten.

Pyhännän kunnanvaltuusto valitsi 25.2.2013 § 35 kunnan tilintarkastusyhteisöksi tilivuosille 2013 - 2016 BDO Auditor Oy:n. Kunnanvaltuuston päätöksellä 13.3.2017 § 12 tehtiin tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy:n kanssa jatkosopimus tilivuosien 2017 ja 2018 tarkastamisesta. BDO Auditor Oy:n vastuunalaisena tilintarkastajana Pyhännän kunnassa on toiminut Tuula Roininen JHTT.

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123 §:ssä. Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajan on tarkastettava:

- 1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;
- 2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;
- 3) ovatko valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita;
- 4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jolleivät ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajan on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tuula Roininen antaa kokouksessa tarkastuslautakunnalle yleisluonteisen selvityksen tilintarkastuksen tavoitteista, tarkoituksesta, periaatteista ja tehtävistä sekä tilintarkastuksen oikeudellisista perusteista.

Roininen antaa selvityksensä vuoden 2016 tilintarkastuksesta lautakunnan jäsenille.

Puheenjohtajan ehdotus Merkitään tiedoksi.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Päätös

Tilintarkastaja Tuula Roininen antoi selvityksen tilintarkastustoiminnasta. Asia merkittiin tiedoksi.

Tilintarkastuksen tarkastussuunnitelma vuodelle 2017

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 45

Kuntalain (10.4.2015/410) 123 §:n ja hallintosäännön 9 luvun mukaan tilintarkastajan on laadittava toimikaudekseen tarkastussuunnitelma ja vuosittain kullekin kaudelle työohjelma. Suunnitelmat on toimitettava tarkastuslautakunnalle tiedoksi.

Tilintarkastaja Tuula Roininen esittelee lautakunnalle alustavan tarkastussuunnitelman vuodelle 2017.

Tarkastussuunnitelma ei ole julkisuuslain (21.5.1999/621 24 § kohta 15) mukaan julkinen asiakirja, sillä tiedon antaminen siitä voi vaarantaa tarkastuksen toteutumisen.

Puheenjohtajan ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Tilintarkastaja Tuula Roininen esitteli lautakunnalle tilintarkastuksen työohjelman vuodelle 2017.
Todettiin, että työohjelma ei ole julkisuuslain (21.5.1999/621 24 § kohta 15) mukaan julkinen asiakirja.
Asia hyväksyttiin.

Arviointisuunnitelma 2017 - 2020

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 46

Kuntalain (10.4.2015/410) 121 §:n 4 kohdan mukaan tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa kunnanvaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Arviointisuunnitelma laaditaan kattamaan koko valtuustokausi.

Arviointisuunnitelman perusteella tarkastuslautakunta hyväksyy vuosittain itselleen yksityiskohtaisemman työohjelman.

Tarkastuslautakunnan toimintakauden aikana käydään läpi kaikkien toimialojen ja yksiköiden keskeisimmät toiminnot ml. strategiset tytäryhteisöt.

Puheenjohtajan ehdotus Pyydetään tilintarkastajaa laatimaan tarkastuslautakunnalle arviointisuunnitelma vuosille 2017 - 2020 sekä työohjelma vuoden 2017 arviointia varten.

Päätös Tilintarkastaja Tuula Roininen esitteli lautakunnalle laatimansa arviointisuunnitelmaehdotuksen vuosien 2017-2020 arviointityötä varten. Suunnitelma hyväksyttiin ja asetetaan tämän asian liitteeksi sekä toimitetaan tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Tilintarkastaja esitteli myös laatimansa lautakunnan arvioinnin työohjelman vuodelle 2017. Työohjelma hyväksyttiin ja asetetaan tämän asian liitteeksi. Samalla todettiin, että asiakirja ei ole julkisuuslain (21.5.1999/621 24 § kohta 15) mukaan julkinen asiakirja, sillä tiedon antaminen siitä voi vaarantaa tarkastuslautakunnan arviointityön toteutumisen.

Liitteet

1	Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma vuosille 2017 - 2020
2	Tarkastuslautakunnan työohjelma vuodelle 2017 (Ei julkinen)

Pöytäkirjaseuranta

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 47

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida kunnan ja kuntakonsernin toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Arvioinnin toteuttamiseksi tarkastuslautakunta sopii keskinäisellä työnjaolla pöytäkirjaseurannasta.

Pöytäkirjaseurannan tarkoituksena on, että tarkastuslautakunnan jäsen voi harkintansa mukaan nostaa esille ja lautakunnan arvioitavaksi jonkin käsitellyn asian.

1.6.2017 alkaen Pyhännän kunnan lautakunnat:

- Perusturvalautakunta
- Sivistyslautakunta
- Tekninen lautakunta

Tavoitteena on, että kaikki tarkastuslautakunnan jäsenet seuraavat kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston esityslistoja ja pöytäkirjoja.

Puheenjohtajan ehdotus Päätetään pöytäkirjaseurannasta.

Päätös Tarkastuslautakunta päätti jäsentensä pöytäkirjaseurannasta seuraavasti:
- Perusturvalautakunnan pöytäkirjoja seuraavat Pilvi Härmä ja Johanna Juntunen.
- Sivistyslautakunnan pöytäkirjoja seuraa Matti Leiviskä.
- Teknisen lautakunnan pöytäkirjoja seuraa Sami Kamula.
Tarkastetut pöytäkirjat ja niiden liitteet tulee toimittaa tarkastuslautakunnan jäsenille sähköisesti.

Sidonnaisuusrekisterin hyväksyminen ja saapuneiden sidonnaisuusilmoitusten käsittely

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 48

Kuntalain (10.4.2015/410) 84 § koskee sidonnaisuuksien ilmoittamista.

"Tämän pykälän 2 momentissa tarkoitetun kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee kunnanhallituksen ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (5.2.1999/132) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä, valtuuston ja lautakunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia, kunnanjohtajaa, pormestaria ja apulaispormestaria sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijää.

Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtävänsä valittu. Henkilön on myös ilmoitettava viivytyksettä sidonnaisuuksissaan tapahtuneet muutokset.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta."

Puheenjohtajan ehdotus Tarkastuslautakunta saattaa tiedokseen Pyhännän kunnan käyttöön hankitun sidonnaisuusrekisterin.
Tarkastuslautakunta käsittelee 20.9.2017 mennessä saapuneet sidonnaisuusilmoitukset, hyväksyy ne ja saattaa ne tiedoksi Pyhännän kunnanvaltuustolle.
Tarkastuslautakunta päättää julkaista saapuneet hyväksytyt ilmoitukset kunnan internet-sivuilla.

Päätös Tarkastuslautakunta totesi, että lautakunnalle on jätetty tarkastettavaksi 25 henkilön sidonnaisuusilmoitus. Tarkastuslautakunta päättää hyväksyä tehdyistä sidonnaisuusilmoituksista 23 ja pyytää täydentämään kahden henkilön ilmoitusta. Lisäksi lautakunta totesi, että 7 henkilöä on jättänyt tekemättä sidonnaisuusilmoituksen. Kyseisiä henkilöitä kehoitetaan tekemään sidonnaisuusilmoitus.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Hyväksytyt sidonnaisuusilmoitukset saatetaan tiedoksi kunnanvaltuustolle ja julkaistaan Pyhännän kunnan internet-sivuilla.

Sidonnaisuusrekisterin pääkäyttäjät

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 49

Kuntalain (10.4.2015/410) 84 §:n mukaan kunnan tiettyjen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava sidonnaisuuksistaan tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset kunnanvaltuuston tiedoksi.

Kunnan on ylläpidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta.

Sidonnaisuusrekisterin ylläpitoon on hankittu sidonnaisuusrekisteripalvelu Suomen Sidonnaisuusratkaisut Oy:ltä.

Järjestelmälle tulee nimetä pääkäyttäjät, jotka vastaavat rekisterin koostamisesta, ilmoituspyyntöjen lähettämisestä, tietojen tarkistamisesta ja sidonnaisuusrekisterin ylläpidosta.

Puheenjohtajan ehdotus Tarkastuslautakunta nimeää sidonnaisuusrekisterin pääkäyttäjiksi hallinto-osaston hallintosihteeri Paula Tiikkaisen ja sosiaalitoimiston toimistosihteeri Irene Hillin.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tarkastuslautakunnan arkistonmuodostussuunnitelman muutos

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 50

Kuntaliitto on 7.4.2017 päivätyllä viestillään pyytänyt Kansallisarkistolta päätöksen sidonnaisuusilmoitusten ja sidonnaisuusrekisterien tietojen pysyvistä säilytyksestä.

Kansallisarkisto on tehnyt 30.6.2017 päätöksen (AL/10361/07.01.01.03.01/2017) sidonnaisuusilmoitusten ja sidonnaisuusrekisterien tietojen pysyvistä säilytyksestä.

Päätöksen mukaan Kansallisarkisto ilmoittaa määräävänsä arkistolain (831/1994) 8 §:n ja 11 §:n nojalla sidonnaisuusilmoitukset ja sidonnaisuusrekisterien tiedot pysyvään säilytykseen yksinomaan sähköisessä muodossa.

Pysyvä säilyttäminen sähköisessä muodossa ei tarkoita sitä, että sidonnaisuusilmoitukset ja sidonnaisuusrekisterien tiedot on säilytettävä alkuperäisessä tietojärjestelmässä. Tietojen pysyvä säilyttäminen tarkoittaa, että ne säilytetään vähintään satojen vuosien ajan. Sen vuoksi Kansallisarkisto ei tässä päätöksessään ota kantaa siihen, missä tietojärjestelmässä tiedot tulee säilyttää pysyvästi.

Jos asiakirjat ovat vain paperimuodossa, ne säilytetään pysyvästi paperimuodossa, ellei niitä myöhemmin digitoida sähköiseen muotoon.

Kuntalain (410/2015 84 §) mukaan ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava tietorekisteristä ja tietoverkosta. Tietojen poistaminen rekisteristä ei tarkoita sitä, että ne voidaan lopullisesti hävittää. Kansallisarkistolla on arkistolain (831/1994 § 8 ja § 11) perusteella toimivalta määrätä muussa lainsäädännössä rekisteristä poistettavaksi määrätyt tiedot säilytettäväksi pysyvästi (ks. KHO:n vuosikirjapäätös KHO:2017:34, dnro 1150/2016). Myöskään henkilötietolain (523/1999) 34 §:ssä säädetty velvollisuus hävittää käytöstä poistetut henkilörekisterit ei koske rekistereitä, jotka on Kansallisarkiston päätöksellä määrätty pysyvästi säilytettäväksi.

Tätä Kansallisarkiston päätöstä noudatetaan 1.6.2017 alkaen kertyviin sidonnaisuusilmoituksiin ja sidonnaisuusrekisterien tietoihin.

Pysyvään säilytykseen määrätyt rekisteröintitiedot säilytetään pitkäaikaissäilytykseen soveltuvassa muodossa, kuten XML-rakenteessa tai CSV-muodossa, ja asiakirjat PDF/A- tai TIFF-muotoisina.

Kuntien ja kuntayhtymien on huolehdittava pysyvään säilytykseen määrättyjen tietosisältöjen hyvän tiedonhallintatavan mukaisesta

turvaamisesta ja varmistettava tietojen käytettävyys, luotettavuus ja todistusvoimaisuus myös tulevaisuudessa siten kuin laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (21.5.1999/621) ja asetus viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta (12.11.1999/1030) edellyttävät.

Puheenjohtajan ehdotus Tarkastuslautakunta lisää arkistonmuodostussuunnitelmansa arkistokaavaan paperimuotoisten sidonnaisuusilmoitusten ja sidonnaisuusrekisteritietojen pysyvän säilytyksen. Ensisijaisesti tiedot säilytetään pysyvästi sähköisessä muodossa tietojärjestelmässä.

Tarkastuslautakunta esittää, että kunnanhallitus hyväksyy tarkastuslautakunnan arkistonmuodostussuunnitelmaan tehdyt muutokset, jotka koskevat paperimuotoisten sidonnaisuusilmoitusten ja sidonnaisuusrekisteritietojen pysyvää säilytystä.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet 3 Arkistointisuunnitelma, päivitys 20.9.2017

Tarkastuslautakunnan osavuosisiraportti 31.8.2017 tilanteen mukaan

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 51

Talousarvion toteutumavertailun mukaan tarkastuslautakunnan toimintakatteen toteuma ajalla 1.1. - 31.8.2017 oli 8.015 euroa eli 55 % koko vuodelle budjetoidusta summasta.

Tarkastuslautakunnan toiminnalliset tavoitteet ajalla 1.1. - 31.8.2017 toteutuivat pääosin suunnitelman mukaisesti.

Puheenjohtajan ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Talousarvioesitys vuodelle 2018 ja taloussuunnitelma vuosille 2019 ja 2020

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 52

Kunnanhallitus on kokouksessaan 21.8.2017 § 176 hyväksynyt talousarvion 2018 ja taloussuunnitelman 2019 - 2020 laatimisohteet.

Kuntalain (10.4.2015/410) 110 §:n mukaisesti valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin lautakunta omalla tehtäväalueellaan.

Kuntalakiuudistuksen tuomat keskeisimmät talousarvion sisältömuutokset:

- 1) Talousarviossa on huomioitava aiempaa tarkemmin kuntakonsernin näkökulma sekä vastuut ja velvoitteet.
- 2) Talousarvion on toteutettava kuntastrategiaa eli talousarviotavoitteet on johdettava kuntastrategiasta.
- 3) Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös kuntayhtymiä.
- 4) Erillinen toimenpideohjelma alijäämän kattamiseksi on poistunut, jolloin tasapainottamistoimenpiteet esitetään taloussuunnitelmassa.

Pyhännän kuntastrategia päättyy vuoteen 2017 ja kuntastrategian päivitystyö uuden kuntalain mukaiseksi on aloitettu. Kuntastrategian lisäksi talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa on huomioitava kunnan hyvinvointikertomus.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Lautakuntia pyydetään tekemään esitykset talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi 29.9.2017 mennessä.

Ote kunnanhallituksen kokouksesta sekä asian sisältämät liitteet ovat esityslistan liitteenä.

Puheenjohtajan ehdotus Hyväksytään liitteenä oleva esitys tarkastuslautakunnan talousarvioksi vuodelle 2018 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2019 - 2020.

Päätös Hyväksyttiin liitteenä oleva esitys tarkastuslautakunnan talousarvioksi

Pöytäkirjan tarkastajat:

vuodelle 2018 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2019 - 2020 ja esitetään kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle vahvistettavaksi.

Liitteet

4	Talousarvio vuodelle 2018 ja taloussuunnitelma vuosille 2019 ja 2020, määrärahat
5	Talousarvio vuodelle 2018 ja taloussuunnitelma vuosille 2019 ja 2020, tavoitteet

Koulutuksiin osallistumisesta päättäminen

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 53

Tarkastuslautakunnalle saatetaan tiedoksi saapuneet koulutustapahtumat ja päätetään mahdollisesta osallistumisesta niihin.

Tarkastuslautakunnan päättämiin koulutuksiin osallistumisesta lautakunnan jäsenille maksetaan kilometri- ja ansionmenetykskorvaukset eri hakemuksesta hallintosäännön 17 luvun Luottamushenkilöiden palkkiosääntö § 162 - 164 mukaisesti.

Puheenjohtajan ehdotus Tarkastuslautakunnan jäsenet osallistuvat tarvittaviin koulutuksiin syksyn aikana.

Päätös Päätettiin, että tarkastuslautakunnan jäsenet osallistuvat tarpeellisiksi katsomiinsa koulutuksiin lautakunnalle vahvistettujen määrärahojen puitteissa syksyn 2017 ja kevään 2018 aikana.

Muut asiat

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 54

Muut mahdollisesti esille tulevat asiat.

Päätös

Muita asioita ei ollut.

Kokouksen päättäminen

Tarkastuslautakunta 20.09.2017 § 55

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17:48.

PYHÄNNÄN KUNTA

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA
VALITUSOSOITUS
Toimielin
Kokouspvm

Muutoksenhakukiellot

Kieltojen perusteet	<p>Seuraavista päätöksistä ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa</p> <p>Pykälät: 34 - 37, 41 - 42, 53 -55</p> <p>Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:</p> <p>Pykälät:</p>
	<p>HallintolainkäyttöL:n 5 §:n/muun lain säädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla</p> <p>Pykälät ja valituskieltojen perusteet:</p> <p>38 - 40, 43 - 52</p>

Oikaisuvaatimusohjeet

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	<p>Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.</p> <p>Pykälät</p> <p>Oikaisuvaatimus toimitetaan Pyhännän kunnanhallitus Oikaisuvaatimusviranomaisen yhteystiedot: Manuntie 2, 92930 Pyhäntä pyhannankunta@pyhanta.fi tai 040 1912 200</p> <p>Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.</p>
---	---

Hankintaoikaisu

Hankintaoikaisuviranomaisen ja -aika	<p>Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen hankintaoikaisun</p> <p>Pykälät</p> <p>Hankintaoikaisu toimitetaan Hankintayksikön yhteystiedot:</p> <p>Hankintaoikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Hankintaoikaisun jättöaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.</p>
---	---

Valitusosoitus

Valitusviranomaisen ja valitusaika	<p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen ja kunnan jäsen.</p> <p>Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot: Os. Isokatu 4, 3. krs, PL 189, 90101 OULU, sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi, fax: 029564 2841, puhelin 029 564 2800, virka-aika 8.00-16.15</p> <p>Kunnallisvalitus, pykälät Valitusaika 30 päivää Hallintovalitus, pykälät Valitusaika päivää Muu valitusviranomaisen, pykälät Valitusaika päivää Muun valitusviranomaisen yhteystiedot:</p>
---	---

<p>Oikaisuvaatimus/valituskirjelmän sisältö ja toimitaminen</p>	<p>Oikaisuvaatimuskirjelmässä, hankintaoikaisussa ja valituskirjelmässä on ilmoitettava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi - muutosvaatimuksen perusteet - hankintaoikaisussa on käytävä ilmi vaatimuksen perusteet <p>Oikaisuvaatimuskirjelmässä/hankintaoikaisussa/valituskirjelmässä on ilmoitettava oikaisuvaatimuksen tekijän/hankintaoikaisun hakijan/valittajan nimi ja kotikunta. Jos oikaisuvaatimuksen tekijän/hankintaoikaisun tekijän/valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen/hankintaoikaisun/valituksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä/hankintaoikaisussa/valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle/hankintaoikaisun tekijälle/valittajalle voidaan toimittaa.</p> <p>Oikaisuvaatimuksen tekijän/hankintaoikaisun tekijän/valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimus-/valituskirjelmä/hankintaoikaisu.</p> <p>Oikaisuvaatimukseen/hankintaoikaisuun/valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys oikaisuvaatimus-/valitusajan/hankintaoikaisun alkamisen ajankohdasta.</p> <p>Oikaisuvaatimus-/valituskirjelmään/hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä/valittaja/hankintaoikaisun tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on liitettävä valtakirja sen mukaan kuin HLL 21 §:ssä säädetään.</p> <p>Oikaisuvaatimus-/valitusasiakirjat/hankintaoikaisu on toimitettava oikaisuvaatimus-/valitusviranomaiselle/hankintayksikölle viimeistään oikaisuvaatimus-/valitusajan/hankintaoikaisun viimeisenä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos oikaisuvaatimus-/valitusajan/hankintaoikaisun viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa viranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Asiakirjat toimitetaan viranomaisen asiointiosoitteeseen lähettäjän omalla vastuulla. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää myös postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valituskirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimus-/valitusajan/hankintaoikaisuajan päättymistä.</p>
<p>Lisätietoja</p>	<p>Oikeudenkäyntimaksut määräytyvät Tuomioistuinmaksulain (11.12.2015/1455) mukaisesti</p>

Tämä oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus/hankintaoikaisuohje liitetään pöytäkirjaan.

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus/hankintaoikaisuohje liitetään pöytäkirjanotteeseen.